

HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ TÜZÜĞÜ

(22 Haziran 2014 2. Olağanüstü Kongre’de kabul edilmiş son hali)

PARTİNİN ADI VE TANIMI

Madde 1

Parti’nin adı: Halkların Demokratik Partisi

Parti’nin kısa adı: HDP

Parti’nin amblemi: Gövdesi iki adet mor elden oluşan, yeşil yaprakları ile birlikte meyveleri çeşitli renklerden yıldızlar olan bir ağaç tasviridir.

Parti’nin merkezi Ankara’dadır.

Parti’nin Tanımı

Parti, tüm ezilenlerin ve sömürülenlerin; dışlanan ve yok sayılan bütün halkların ve inanç topluluklarının, kadınların, işçilerin, emekçilerin, köylülerin, gençlerin, işsizlerin, emeklilerin, engellilerin, LGBT (Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans) bireylerin, göçmenlerin, yaşam alanları tahrip edilenlerin; aydın, yazar, sanatçı ve bilim insanları ile bütün bu kesimlerle birlikte mücadele yürüten güçlerin her türden baskı, sömürü ve ayrımcılığı ortadan kaldırmak ve insan onuruna yaraşır bir yaşam kurmak üzere bir araya geldiği, demokratik halk iktidarını hedefleyen bir siyasi partidir.

AMAÇ

Madde 2

Parti, mevcut anti-demokratik siyasal sisteme karşı, halklardan, ezilenlerden, yok sayılanlardan, doğadan, hayvan haklarından, emekten, özgürlükten, eşitlikten, barıştan ve adaletten yana olanların demokratik bir siyasal düzen ve insanca bir yaşam için ortak mücadeleyi örgütlemeleri gerektiğinin bilinciyle demokratik halk iktidarını hedeflemeyi;

- Türkiye’de yaşayan tüm halkların eşit haklara dayalı demokratik temelli siyasal hak taleplerinin tanınması; başta anadilinde eğitim hakkının tanınması gelmek üzere kimlik ve kültürlerinin korunması ve geliştirilmesi yönünde gerekli mücadeleyi yürütmeyi;
- Dışlanan ve ayrımcılığa maruz kalan tüm inanç topluluklarının ve inanmayanların düşünce, ifade, vicdan ve ibadet özgürlüklerinin eşit vatandaşlık hakları temelinde çözüme kavuşturulması için mücadele etmeyi;
- Kapitalizme ve emek sömürüsüne karşı tüm işçilerin, emekçilerin, yoksul köylüler ile tüm çalışanların onurlu, adil, güvenceli, güvenli ve sağlıklı çalışma koşullarına ve sosyal güvenliğe sahip olma hakkını savunmak; siyaset yapma, siyasal ve sendikal örgütlenme özgürlüğü önündeki tüm yasal ve fiili engelleri kaldırmak için mücadele geliştirmeyi;
- Yoksulluğa itilen köylüler, küçük esnaf, emekliler, yaşlılar ve işsizler gibi toplumsal kesimlerin ortak mücadelesini geliştirmeyi;
- Emperyalizmin dünya halkları üzerindeki egemenlik politikalarına; ekonomik, siyasi ve askeri anlaşmalarına, kurumlarına; sömürgeciliğe ve işgallere, askeri üslerine karşı mücadele etmeyi; bölge ve dünya halklarıyla enternasyonalist dayanışmayı geliştirmeyi;

- f) Siyasal, ekonomik ve toplumsal yaşamın her alanında cinsiyetler arası eşitsizliğe karşı çıkarak, erkek egemen sistemin ve kadınlara yönelik şiddetin ortadan kaldırılması için mücadele etmeyi;
- g) Gençliği, tekçi, milliyetçi, ayrımcı, cinsiyetçi eğitim sistemine ve eşitsizliği derinleştiren sınav sistemine terk eden; işsizliğe ve ucuz işgücü sömürüsüne mahkûm kılan politikalara karşı, siyasete aktif katılımlarının ve temsiliyetlerinin önündeki tüm engellerin kaldırılması, herkese parasız, eşit, demokratik, bilimsel ve anadilinde eğitimin sağlanması konusunda mücadele etmeyi;
- h) Çocukları ilgilendiren bütün işlem ve faaliyetlerde, çocuğun hakları ve yararının temel alınması gerektiği yaklaşımıyla, çocukların şiddet, ihmal, suistimal, her türlü istismar, kötü muamele ve ayrımcılıktan korunması, başta eğitim ve sağlık olmak üzere tüm kamu hizmetlerinden eşit ve parasız bir biçimde yararlanması için mücadele vermeyi;
- i) Lezbiyen, gey, biseksüel ve trans bireylerin heteroseksizmden kaynaklanan kamusal ve toplumsal yaşamda mâruz kaldıkları şiddet, dışlanma, ayrımcılık, nefret suçu ve söylemlerine karşı mücadele geliştirmeyi;
- j) Engellilerin kamusal ve toplumsal yaşama eşit koşullarda katılım sağlayabilmeleri için, ayrımcı uygulamalara ve engellerinden kaynaklanan sorunlarına karşı çözüm üretilmesi yönünde mücadele geliştirmeyi;
- k) Çözumsuzliğe terk edilen Kürt sorununda kalıcı bir barışın sağlanması ve Kürt halkının tüm sorunlarının kolektif haklar kapsamında demokratik çözüme kavuşturulması için mücadele vermeyi;
- l) Ulusların özgür ve demokratik birliği ilkesi çerçevesinde, demokratik özerklik dahil olmak üzere halkların ihtiyaç duyduğu çeşitli yönetim biçimlerinin tartışılması, hayata geçirilmesi ve kendi kaderlerini tayin hakkı için mücadeleyi geliştirmeyi;
- m) Militarizme ve siyasi iktidarların bu doğrultudaki politikalarına karşı, barış ve halkların kardeşliği temelinde politikalar savunmayı, zorunlu askerliğin kaldırılması ve vicdani ret hakkının tanınması için mücadele vermeyi;
- n) Kapitalizmin doğayı, doğal varlıkları ve yaşamı metalaştırarak sömürmesine, yaşam alanlarını yok etmesine karşı, doğanın, insanın, hayvanların ve tüm canlıların yaşam haklarının güvence altına alınması için mücadele yürütmeyi;
- o) Yurtdışında göçmen ve mülteciler arasında eşit sosyal ve siyasal haklar talebi temelinde mücadeleyi geliştirmeyi, ırkçı ve ayrımcı politikalara karşı mücadele örgütlemeyi, göçmen ve mültecilerin buldukları ülkelerdeki işçi ve emekçilerle ortak mücadeleyi hayata geçirmeyi; yurtdışındaki güçlerini meclisler temelinde ve kendi özgün örgütlenme yöntemlerini geliştirme yönünde seferber etmeyi amaçlar.

ÖRGÜTLENME İLKELERİ VE İÇ İŞLEYİŞ

Madde 3

- a) Parti, tüm demokratik muhalefet güçlerinin özgül mücadele alanlarını ortak mücadele alanı olarak kabul eder;
- b) Halkların kendi gelecekleri ile ilgili her konuda demokratik temelli hak taleplerini ve kararlarını esas alır;
- c) Demokratik muhalefet güçlerinin irade ve inisiyatifinden hareketle üyelerinin ifade, düşünce ve inanç özgürlüğünü tanır; demokratik, katılımcı ve şeffaf bir işleyişi benimser;
- ç) Üyelerinin insanlığa, halka, doğaya ve mensubu olduğu tüm parti kurullarına karşı sorumluluğunu esas alır;
- d) Tüm karar alma süreçlerinde azınlık görüşlerin ifade haklarını korur;
- e) Tüm karar alma mekanizmalarında kadınlar lehine en az eşit temsili esas alır ve uygular.
- f) Tüm karar alma mekanizmalarında gençlerin temsiliyetini esas alır ve uygular;

- g) Aday olduğu takdirde engellilerin karar alma mekanizmalarında temsiliyetini güvence altına alır;
- h) Parti'de yetkili kurul ve kurumlar seçimle oluşturulur. Seçenlerin seçtikleri yöneticileri geri çağırma hakları vardır; bu hak, organlar aracılığıyla gerçekleşir;
- i) Parti'de bütün üyeler eşittir ve eşit haklara sahiptir;
- i) Bir üye aynı organa kuruluş kongresinin dışında, en fazla olağan iki seçimli dönem üst üste seçilebilir. Bir olağan seçimli dönem ara verdikten sonra yeniden aday olunabilir.
- j) Karar almada öncelikle konsensüs aranır, olmadığı durumlarda oy çokluğuyla karar alınır.

ÜYELİK

Madde 4

18 yaşını dolduran, medeni ve siyasal haklarını kullanma yeterliliği olan, Parti Tüzüğü'nü, Programı'nı ve ilkelerini benimseyen herkes partiye üye olabilir.

FAHRİ ÜYELİK

Madde 5

- a) Partiye özel katkısı olabilecek kişiler parti örgütleri tarafından fahri üye olarak kaydedilebilir. Fahri üyeler partinin asıl üyelerine tanınan tüm haklardan tüm örgüt kademelerinde etkin bir biçimde yararlanır ve aynı yükümlülükleri yerine getirir. Fahri üyelerin kayıtlarının tutulması, yükümlülükleri ve haklardan yararlanma usulleri ve partinin seçimli ve seçimsiz kurullarında yer alma oranları Parti Meclisi tarafından düzenlenen yönetmelikte yer alır. Parti örgütleri fahri üyelere dair bütün işlemleri bu hükümlere göre yapar.
- b) Tek dereceli seçimle oluşturulan organlara ve Disiplin Kurulu'na fahri üye danışman olarak belirlenmez.

ÜYELİK ÖDENTİSİ

Madde 6

Parti üyelerinin ödeyeceği aylık ödentinin alt sınırı 5 TL, üst sınırı ise 250 TL'dir.

ÜYE OLMAK

Madde 7

Partiye üye olmak isteyenler ikametgah kaydının bulunduğu ilçedeki parti örgütüne başvurur. Başvurular ilçe örgütü tarafından en geç bir ay içinde incelenip karara bağlanır. Bir ay içinde karar verilmemişse başvuru kabul edilmiş sayılır. Parti açısından doğrudan üye yazımı yararlı görülenler ile genel ve ara yerel ve genel seçimlerde aday olmalarında yarar görülenlerin başvuruları üzerine, Parti Meclisi ve Merkez Yürütme Kurulu doğrudan üye yazımı yapabilir ve üye kabul edilenler ikametgah kaydının bulunduğu ilgili ilçe örgütüne bildirilir. İl Yönetim Kurulları da üyelik başvurusunu alır ve üyeliği doğrudan kabul edebilir ve ilgili belgeleri üyenin ikametgahının bulunduğu ilçe örgütüne iletir.

Üyeliği reddedilenler, 15 gün içinde, bir üst organa itiraz edebilirler; üst organın kararı kesindir. İlçe ve il örgütleri başvuruları sonuçlandırır ve vakit geçirmeksizin bir üst organa iletir. Yurtdışında bulunup üye olmak isteyenler, buldukları ülkede Parti Temsilciliği varsa, temsilciliğe başvurur. Başvuru, Temsilcilik tarafından en geç 1 ay içinde incelenip karara

bağlanır. Başvuran üyeliğe kabul edildiği takdirde, Türkiye'deki en son ikametgâh adresinin bulunduğu il veya ilçeye kaydı yapılır.

Üyelik ile ilgili diğer hususlar Parti Meclisi tarafından hazırlanacak Üye Kayıt Yönetmeliği'nde düzenlenir.

Parti üyeleri, partinin birden fazla örgüt birimine üye kaydolamaz, aksi halde son kayıt tarihinden önce yapılmış olan üyelik kaydı geçersizdir.

ÜYELERİN HAKLARI

Madde 8

- Yetkili organlara önerilerde bulunmak,
- Bilgilendirme, tartışma ve politikalar saptayıp kararlar alınması için toplantılar istemek,
- Gereğinde yöneticileri Tüzük hükümleri uyarınca geri alabilmek,
- Kendi organında çözemediğini düşündüğü konuları ve eleştirilerini, en üst organa kadar, üst organlara sırasıyla iletmek ve yanıt istemek,
- Seçim ve karar süreçlerine katılmak ve yönetici organlara aday olmaktır.

ÜYELİKTEN ÇIKMA

Madde 9

Parti gönüllü bir birliktir ve her üye dilediğinde üyelikten istifa etme hakkına sahiptir. İstifa, kayıtlı bulunulan Parti örgütüne yazıyla bildirilir. Parti örgütü, istifayı işleme koyar ve üst organlara iletir.

ÖRGÜTÜN YAPISI

Madde 10

Parti Örgütü; merkez organları, il örgütü, ilçe örgütü, belde örgütü, temsilcilikler ve yurtdışı temsilcilikleri, kadın meclisi, gençlik meclisi ile TBMM Parti Grubu, İl Genel Meclisi Grupları ve Belediye Meclisi Grupları'ndan oluşur.

DANIŞMA TOPLANTILARI

Madde 11

Parti yetkili kurullarına, siyasal kararlarla ve seçimlerle ilgili önerilerde bulunmak üzere gerçekleşen merkez, il ve ilçe düzeyindeki danışma toplantılarıdır. İhtiyaç halinde ilgili yönetim birimi tarafından toplantıya çağrılır. Parti danışma toplantılarına üyeler ve ilgili organların davet ettiği kişiler katılır.

Parti Danışma toplantılarına katılım esasları ve çalışma şekli çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

MERKEZ ORGANLARI

Madde 12

- a) Genel Kongre
- b) Eş Genel Başkanlar

- c) Parti Meclisi
- d) Merkez Yürütme Kurulu
- e) Merkez Disiplin Kurulu
- f) Uzlaşma Kurulu
- g) Kadın Meclisi
- h) Gençlik Meclisi
- i) Merkez Danışma Kurulu

İL, İLÇE VE BELDE ÖRGÜTLERİ, YURTDIŞI TEMSİLCİLİKLERİ, KADIN MECLİSİ VE GENÇLİK MECLİSİ

Madde 13

- a) İl ve İlçe Kongreleri
- b) İl ve ilçe başkan ve eş başkanları, il ve ilçe yönetim kurulları
- c) Belde Örgütleri
- d) İl Kadın Meclisi
- e) İl Gençlik Meclisi
- f) İl Disiplin Kurulu
- g) Yurtdışı Temsilcilikleri

PARTİ GRUPLARI

Madde 14

- a) TBMM Grubu Genel Kurulu
- b) TBMM Grubu Yönetim Kurulu
- c) TBMM Grubu Disiplin Kurulu
- d) İl Genel Meclisi Parti Grupları
- e) Belediye Meclisleri Parti Grupları

GENEL KONGRE

Madde 15

Genel Kongre, Parti'nin en üst organıdır. Seçilmiş ve doğal delegelerden oluşur. Genel Kongre'nin seçilmiş delegeleri 1100 kişiden fazla olamaz. Delegeler İl Kongreleri'nce seçilir. Son İl Kongresi'nde seçilmiş delegeler Kongre delegesidir. İllerin seçeceği delege sayısı, illerin milletvekili sayısının en çok iki katı kadardır. Genel Kongre delegelerinin sayısı ve seçim yönteminin ayrıntıları, Parti Kongreleri öncesinde, Parti Meclisi tarafından bir genelgeyle bütün parti örgütüne bildirilir.

Eş Genel Başkanlar, Onursal Genel Başkan, Parti Meclisi asil üyeleri, Merkez Disiplin Kurulu asil üyeleri, Uzlaşma Kurulu asil üyeleri ve üyeliği devam eden parti kurucuları ile partili milletvekilleri, bakanlar, partili büyükşehir ve il belediye başkanları ile il genel meclis başkanları Kongre'nin doğal delegeleridir. Parti kurucularının sayısı, Genel Kongre'nin seçilmiş delegelerinin yüzde on beşinden çoksa, kurucular aralarında toplanarak, bu oranı sağlamak üzere, delegelerini seçerler. Genel Kongre'nin doğal delegeleri il kongrelerinde ayrıca Genel Kongre delegesi olarak seçilemezler.

Genel Kongre olağan olarak iki yılda bir toplanır.

Eş genel başkanlar, Parti Meclisi ya da Genel Kongre delegelerinin beşte birinin yazılı isteğiyle, Genel Kongre olağanüstü olarak toplanır. İstek halinde, gündem isteğinin Genel Merkez'e ulaşmasından başlayarak en çok iki ay içinde, eş genel başkanlar ve/veya Parti Meclisi genel kongreyi olağan üstü toplamakla yükümlüdür. Gündemi çağırınlar tarafından önerilir.

Parti Meclisi, gerekli gördüğünde, İl ve İlçe Kongreleri ile birlikte Genel Kongre'yi en çok bir yıl erteleyebilir.

Olağan ya da Olağanüstü Kongre'nin yeri, günü ve gündemi, on beş gün öncesinden örgütlere bildirilir. Kongre delegelerinin onda birinin imzasıyla gündeme madde eklenmesi kararlaştırılabilir.

Kongre'nin toplantı yeter sayısı, delege tam sayısının salt çoğunluğudur. İlan edilen gün ve saatte toplanmak için yeter sayı oluşmazsa, Kongre, en geç bir hafta içerisinde çoğunluksuz olarak aynı gündem ve katılan delegelerle toplanır. Bu durumda, karar yeter sayısı, katılanların üçte ikisidir.

Kongre Divanı, bir başkan, iki yardımcısı ve iki sekreterden oluşur ve açık oyla seçilir.

Kongre'ye sunulacak rapor ve belgeler, en az yedi gün öncesinden kongre delegelerine ulaştırılır ve parti iradesinin yansması için, örgüt içinde tartışılması sağlanır. İl ve İlçe Yürütme Kurulları, bu çalışmayı örgütlemekle yükümlüdür.

Kongre, dünya, ülke ve Parti'yi ilgilendiren tüm konuları tartışır ve Parti'yi bağlayıcı kararlar alır. Eş genel başkanlar, Parti Meclisi, Merkez Disiplin Kurulu ve Uzlaşma Kurulu'nu gizli oyla seçmek; Parti'nin Tüzük ve Programı'nda değişiklik yapmak; Parti'nin gelir-gider kesin hesabını kabul ve ibra etmek veya kesin hesabı reddetmek; Parti'nin kapanmasına veya başka bir partiyle birleşmesine ve böylece hukuki varlığının sona ermesine; Parti'nin hukuki varlığının sona erdirilmesi kararı üzerine, Parti'nin mallarının tasfiye veya intikal şekline kararlar vermek Genel Kongre'nin yetkilerindedir.

EŞ GENEL BAŞKANLAR

Madde 16

Eş Genel Başkanlar, Merkez Disiplin Kurulu ve Uzlaşma Kurulu hariç bütün parti örgütünün başkanıdır ve Parti'yi temsil ederler. Parti'yi bağlayıcı açıklamalarda bulunmaya, görüşmeler yapmaya, ilişkiler kurmaya yetkilidirler.

Eş Genel Başkanlar, Parti yönetim organlarını, kurul ve komisyonları, görevlileri birlikte ya da ayrı ayrı toplantıya çağırabilirler ya da Parti Meclisi üyelerini bu işle görevlendirebilirler. Parti çalışmalarının uygun şekilde yürümesi için gerekli önlemleri alırlar.

Eş Genel Başkanlar, Parti Meclisi'nin de başkanlıdır.

Eş Genel Başkanlar, Kongre'de delege tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir. Seçim, gizli oy açık sayım yöntemiyle yapılır. İlk iki oylamada yeterli oy sağlanamazsa, üçüncü oylamada en çok oy alan iki üye, eş Genel Başkan seçilirler.

Eş Genel Başkanlardan birinin ya da ikisinin herhangi bir nedenle görevinden ayrılması halinde, Genel Kongre toplanıncaya kadar Parti Meclisi, Parti'yi temsil yetkisini, kendi içinden seçeceği bir ya da iki üyeye vekaleten tevdi eder. En geç 45 gün içinde eş genel başkan veya başkanları seçmek üzere genel kongreyi olağanüstü toplantıya çağırır.

PARTİ MECLİSİ

Madde 17

Parti Meclisi, Eş Genel Başkanlar ve Kongre'de seçilen 100 asil ve 50 yedek üyeden oluşur. Aday olduğu takdirde organ tam sayısının 1/5'ini geçmemek üzere fahri danışman belirlenir. Bu oran yedek fahri danışmanlar için de geçerlidir.

Parti Meclisi, iki kongre arasında partinin en yetkili organıdır.

- Parti Program ve Tüzüğü'ne, Kongre kararlarına uygun olarak, tüm konularda tam yetki ile kararlar alır, Parti'nin ilke ve politikalarını belirler ve uygular.
- Parti Meclisi, Parti'nin tüzel kuruluşlarla ilişkisini ve bu ilişkinin yürütülmesinde izlenecek yol ve yöntemleri kararlaştırır.
- Çalışma dönemi ile ilgili Kongre'ye sunulacak raporu, görüşülmesini istediği öneriler ve karar tasarılarını hazırlar.
- Büyük Kongre'ye kesin hesap, bilanço ve bütçe tasarısını sunar.
- Parti Meclisi; örgütsel nedenler ve seçim gerekleri nedeniyle İl Yönetim Kurulu'nu görevden alabilir. Parti Meclisi, görevden aldığı İl Yönetim Kurulu yerine yenisini geçici olarak atar. Bu kurul en geç 45 gün içinde İl Kongresi'ni toplar. İl Kongresi, İl Yönetim Kurulu'nu seçer.
- Parti Meclisi, en geç 2 ayda bir toplanır. Toplanma yeter sayısı organ tam sayısının salt çoğunluğudur. Kararlarda konsensüs aranır. Konsensüs oluşmadığı durumlarda karar yeter sayısı toplantıya katılanların 2/3'üdür.
- Parti Meclisi, Eş Genel Başkanlardan biri ya da ikisi veya MYK tarafından, en az yedi gün öncesinden hazırlanan gündemle toplantıya çağırılır.
- Parti Meclisi, ülkedeki siyasi gelişmeleri ve halk hareketinin sorunlarını izler, çözümler ve Parti'nin özel politikalarını geliştirip uygular.
- Parti içi yaşam, eğitim ve parti yayınlarını planlayıp, örgütler ve yönetir. Kongre çalışmalarını örgütleyip gerekli hazırlıkları yapar, bununla ilgili yönetmelikleri hazırlar.
- Parti Meclisi, Parti üyeleri ve Parti üyesi olmayanlardan kendisine bağlı çalışma grupları, bürolar ve komisyonlar oluşturabilir.

• Parti Meclisi, bilgi almak için ya da bir konuda görüşmek üzere, toplantılarına TBMM Grup Başkan Vekillerini, partili bakan ve milletvekillerini, belediye ve il eş başkanlarıyla genişletilmiş PM toplantıları yapabilir. PM üyesi olmayanlar oy kullanamaz.

MERKEZ YÜRÜTME KURULU

Madde 18

* Merkez Yürütme Kurulu, Eş Genel Başkanlar ile PM tarafından seçilen 29 üyeden oluşur. Aday olduğu takdirde 1/5 oranında fahri danışman görevlendirilir. MYK üyeliklerinde boşalma olması halinde, Parti Meclisi'nde yenileri seçilir.

* Merkez Yürütme Kurulu, Parti Program ve Tüzüğü hükümleri ile Genel Kongre ve Parti Meclisi'nin kararlarını günlük olarak yürütür, uygular ve takip eder.

• Merkez Yürütme Kurulu, kendi içinden Genel Sayman ve gerekli gördüğü sayıda, görev alanları tarif edilmiş, yetkileri belirlenmiş Eş Genel Başkan Yardımcısı'nı seçer.

• Eş genel başkan yardımcıları, eş genel başkanların görevlendirmesiyle, parti adına açıklamalarda bulunur, görüşmeler yapar ve eş genel başkanların bulunmadığı yerlerde partiyi temsil eder. MYK gerekli gördüğü hallerde eş genel başkan yardımcılarını görevden alıp, yeni görevlendirmeler yapar.

• MYK, en geç iki haftada bir olağan, Eş Genel Başkanlar ve/veya Merkez Yürütme Kurulu üyelerinin 1/5'inin istemi üzerine olağanüstü toplanır. Toplantıları eş genel başkanlardan biri, olmaması halinde görevlendirdikleri bir eş genel başkan yardımcısı yönetir.

• MYK, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır, toplantıya katılanların 2/3'ünün çoğunluğu ile karar alır. Gündemini eş genel başkanlar ve görevlendirilen eş genel başkan yardımcıları hazırlar.

• MYK, ihtiyaç halinde ve gerekli gördüğü durumlarda bileşenlerin başkanları, eş başkanları, eş sözcüleri ve temsilcileriyle toplantılar yapar.

• MYK ayrıca kendi içinde ihtiyaca uygun olarak iş bölümü yaparak çalışır. Çalışma esasları ve usulleri PM tarafından hazırlanan bir yönetmelikle düzenlenir.

• Genel Sayman, parti gelir ve giderlerini planlamak, gelir kaynaklarını örgütlemek ve harcamaları tutumlu bir şekilde yapmakla görevlidir. Genel Sayman, gelir gider defterinin, demirbaş kayıtlarının ve kesin hesapların düzenli tutulmasını sağlar.

MERKEZ DİSİPLİN KURULU

Madde 19

Merkez Disiplin Kurulu, Genel Kongre tarafından gizli oyla seçilen en az 7 asıl, 2 yedek üyeden oluşur.

Kurul, seçiminden sonraki 15 gün içinde yapacağı ilk toplantısında Başkanı'nı seçer. Çalışma koşulları ve yöntemleri PM tarafından hazırlanacak Disiplin Yönetmeliği ile belirlenir.

UZLAŞMA KURULU

Madde 20

a) Tanımı:

Parti tüzüğünde ve siyasi partiler yasasında yer alıp disiplin kurulu çalışmalarının konusu olan sorunların dışında kalan anlaşmazlık alanlarında, tarafların kabulü halinde uzlaşmalar yoluyla çözüm arayan merkezi parti kuruludur.

b) Seçimi:

Büyük kongrede iki yıllığına seçilen beş üyeden oluşur. Bu kurula seçilenler başka bir kurulda yer alamaz. Oluşumunda partinin cinsiyet temsili ilkeleri uygulanır. Ayrıca iki de yedek üye belirlenir.

c) Görev ve yetkileri:

Siyasi Partiler Yasası ile Tüzüğün 55 ve 56. madde kapsamında yer alan disiplin suçlarının dışında kalan ve parti suçu tanımına girmeyen konularda, parti içindeki bireyler, gruplar, bileşenler, kümeler ve benzerini ilgilendiren muhtelif anlaşmazlıkların uzlaşma yoluyla çözümüne katkıda bulunmak amacıyla görev yapar.

d) Çalışma ilkeleri:

İlgili bireylerin, çevrelerin, bileşenlerin, grupların, kümelerin ve benzerinin doğrudan veya bağlı buldukları ilçe ve/veya il yönetim kurullarına, MYK'ya veya doğrudan kurulun kendisine başvurusuyla anlaşmazlık dosyası üzerinde çalışma yapar.

Parti yönetim organları kendilerine yapılan başvuruyu en geç iki hafta içinde Uzlaşma Kurulu'na teslim eder. Kurul dosyayı ele aldığı ilk toplantıdan itibaren en geç iki ay içinde sonuçlandırır. Parti yönetim organları dosya hakkında görüşme açamaz ve görüş bildiremez. Dosyayı kurula teslim etmekle yükümlüdür.

Uzlaşma Kurulu'nun çalışmalarında yaptırım uygulanmaz ve mutlak çözüm aranmaz. Temel ilke uzlaşma yoluyla çözüm aranmasıdır. Taraflardan birinin vazgeçmesi halinde, kurul dosya üzerindeki çalışmasını, hangi aşamada olursa olsun, karar almaksızın sona erdirir.

En az dört üyeye toplanır ve organ ilk toplantısında bir koordinatör belirler. Çalışmanın yöntemine kurul kendi karar verir.

Organ tam sayısının 4/5 çoğunluğuyla karar alır. Taraflar birlikte istedikleri takdirde, varılan uzlaşma sonuçları parti kamuoyuna açıklanabilir.

Sonucu yazılı veya sözlü olarak muhataplarına bildirir. Sonuç alınamayan bir dosya bir yıl geçmeden tekrar görüşülmez.

Bunların dışında kalan hususlar PM tarafından yapılacak yönetmelikte yer alır.

MERKEZ DANIŞMA KURULU**Madde 21**

Merkez Yürütme Kurulu tarafından oluşturulur. Katılımcı sayısı ve bileşimi MYK tarafından belirlenir. Tarih ve gündemi talepler dikkate alınarak oluşturulan toplantıların çağrısı MYK tarafından yapılır. Parti Meclisi'ne bağlı çalışır. Toplantıda dile getirilen tavsiye (ler) MYK tarafından PM'ye sunulur.

İL ÖRGÜTÜ**Madde 22**

İl Örgütü, il kongresi, il başkanı, il eş başkanı, il yönetim kurulu, il disiplin kurulu, ilçe ve belde örgütleri, il gençlik meclisi, il kadın meclisi, temsilcilik ve temsilcilerden oluşur.

İL KONGRESİ**Madde 23**

İl Kongresi, genel kongre'nin yapılmasına engel olmayacak süreler içerisinde toplanır. Bu süre 2 yıldan az, 3 yıldan fazla olamaz. İlçe Kongrelerinde seçilen delegelerden oluşur. Delege sayısı 600'ü geçemez. Ancak ilçe örgütlerinin kurulmadığı ya da ilçe kongrelerinin yapılmadığı iller ile üye sayısı 600'den az illerde il kongresi doğrudan il üyelerinin katılımı ile yapılır. İlin partili milletvekilleri, ilin partili İl Büyük Şehir Belediye Başkanı, İl başkanı ve İl Yönetim Kurulu ve İl Disiplin Kurulu üyeleri İl Kongresi'nin doğal delegeleridir.

İl Kongresi'nin toplanmasına ve delegelerin belirlenmesine ilişkin yöntem ve ayrıntı, ilçelerin kongre tarihinden en az bir ay önce PM tarafından hazırlanan bir "parti içi seçim yönetmeliği"yle Parti örgütlerine bildirilir.

İl Kongresi, dünya ve ülke sorunlarıyla parti politika ve kararlarının ilde uygulanışını tartışır ve kararlar alır.

İl Kongresi, Genel Kongre delegelerini, İl Başkanı'nı, İl Yönetim Kurulu'nu ve İl Disiplin Kurulu'nu seçer. İl eş başkanı, partinin ilkeleri dikkate alınarak kongrede seçilen yönetim kurulu üyeleri arasından belirlenir.

İYK'nın çalışma raporuyla mali raporunu tartışıp, kesin hesapla birlikte kararlaştırır ve tahmini il bütçesini onaylar.

İl Kongresi, İYK'nın belirlediği yer, gün ve gündemle toplanır. Kongre'nin toplanma yeter sayısı delege tam sayısının salt çoğunluğudur.

İlk çağrıda çoğunluk sağlanamazsa, en geç bir hafta içinde aynı gündemle çoğunluksuz olarak toplanır. İl Kongresi'nde delegelerin onda birinin önerisiyle gündeme madde eklenebilir.

Olağanüstü İl Kongresi, PM veya İYK kararıyla veya il delegelerinin beşte birinin yazılı isteğinin İl YK'ya iletilmesiyle toplanır. Delegelerin istekleriyle toplandığında, gündem, istekte belirtildiği gibidir.

İL YÖNETİM KURULU

Madde 24

İl Yönetim Kurulu, kongrede seçilen il başkanı dahil en az 7 üyeden oluşur. En az iki yedek üye seçilir. İl eş başkanı parti ilkeleri dikkate alınarak yönetim kurulu içinden belirlenir. Yönetim kurulu kendi içinden il saymanını seçer ve ihtiyaca uygun iş bölümü yaparak çalışır. Aday bulunduğu takdirde organ üye sayısının 1/5'ini aşmayacak sayıda fahri danışman görevlendirilir.

İl Yönetim Kurulu, Parti Program ve Tüzüğü'yle, merkez organları ve İl Kongre kararları ışığında ildeki bütün Parti çalışmalarını sevk ve idare eder. İYK, yeterli sıklıkta toplanır. Toplanma yeter sayısı organ tam sayısının salt çoğunluğudur. Kararlarda konsensüs aranır. Konsensüs oluşmadığı durumlarda karar yeter sayısı toplantıya katılanların 2/3'üdür.

Herhangi bir nedenle boşalan üyelerin yerleri oy sırasına göre yedeklerle doldurulur. Ancak boşalmalar nedeniyle üye sayısı, üye tam sayısının yarısının altına düşerse, MYK yeni İl Yönetim Kurulu'nun seçimini sağlamak için Olağanüstü İl Kongresi'nin yapılmasını sağlar. MYK, yapılacak kongreye kadar Geçici İl Yönetim Kurulu atar.

İL DİSİPLİN KURULU

Madde 25

İl Disiplin Kurulu, İl Kongresi tarafından gizli oyla seçilen en az 3 asıl 1 yedek üyeden oluşur. Çalışma yöntemleri PM tarafından hazırlanan disiplin yönetmeliğinde belirtilir.

İLÇE ÖRGÜTÜ

Madde 26

İlçe örgütü, kongrede seçilen ilçe başkanı dahil en az 5 asıl 2 yedek üyeden oluşan ilçe yönetim kurulu tarafından yönetilir. İlçe eş başkanı parti ilkeleri dikkate alınarak yönetim kurulu üyeleri içinden belirlenir. İlçe Örgütü, ilçe kongresi, ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulu ve ilçe sınırları içindeki bütün parti örgütleri toplamından oluşur.

İLÇE KONGRESİ

Madde 27

İlçe Kongresi, en çok 400 delegeden oluşur. Delegeler seçim yönetmeliğine göre seçilir. İlçe Kongresi, üyesi 400'den az olan ilçelerde üyelerin doğrudan katılımıyla yapılır.

İlçe Kongresi, İl Kongresi delegelerini ve İlçe Başkanı ile İlçe Yönetim Kurulu'nu seçer. İlçe eş başkanı parti ilkeleri dikkate alınarak kongrede seçilen yönetim kurulu üyeleri arasından belirlenir.

Partinin amaçları, ilkeleri, politikaları ve üst organların kararları doğrultusunda ilçenin politik durumu ve yerel sorunlarına ilişkin özel politikalar saptar.

İlçe Yönetim Kurulu'nun çalışma raporunu tartışıp kararlar alır, ilçe örgütünün gelir-gider hesaplarını ve tahmini bütçeyi onaylar.

İlçe Kongresi, 2 yılda bir toplanır. İlçe Kongresi'nin tarihi, İl Kongresi'ni mümkün kılacak şekilde, İlçe Yönetim Kurulu tarafından saptanır. İlçe başkanı, İlçe Yönetim Kurulu üyeleri ile İlçe Belediye Başkanı ve ilçeye bağlı diğer belediyelerin başkanları, İlçe Kongresi'nin doğal delegesidir. İl Belediye Başkanları ile merkez ilçe çevresindeki diğer belediye başkanları Merkez İlçe Kongresi'nin doğal delegeleridir.

Bunun haricinde İlçe Kongresi'nin toplanması ile ilgili kurallar, Tüzük'te İl Kongresi için belirtilen kuralların aynısıdır.

Olağanüstü İlçe Kongresi, İlçe YK kararı ya da bir önceki İlçe Kongresi delegelerinin beşte birinin yazılı istemiyle toplanır. Delegelerin istemiyle toplandığında, gündem, istekte belirtildiği gibidir.

İLÇE YÖNETİM KURULU

Madde 28

İlçe Yönetim Kurulu, kongrede seçilen ilçe başkanı dahil en az 5 asıl üyeden oluşur. Ayrıca en az 2 yedek üye seçilir. İlçe eş başkanı parti ilkeleri dikkate alınarak yönetim kurulu üyeleri arasından belirlenir. Yönetim kurulu ilaveten kendi içinden ilçe saymanını seçer. Aday olduğu takdirde organ üye sayısının 1/5'ini aşmamak kaydıyla fahri danışman görevlendirilir.

Yönetim kurulu ihtiyaca uygun iş bölümü yaparak çalışır. İlçe Yönetim Kurulu, ilçedeki parti çalışmalarını yönetir. İlçe Yönetim Kurulu gerekli sıklıkta toplanır. Toplanma yeter sayısı organ tam sayısının salt çoğunluğudur. Kararlarda konsensüs aranır. Konsensüs oluşmadığı durumlarda karar yeter sayısı toplantıya katılanların 2/3'üdür.

Merkez ilçelerde örgütlenme, ilçe kuruluşları için belirlenen esaslara göre yapılır.

Herhangi bir nedenle boşalan üyelerin yerleri, aldıkları oy sayısına göre yedeklerle doldurulur.

Ancak üye sayısı, üye tam sayısının yarısının altına düşerse İl Yönetim Kurulu, yenisinin seçilmesi için olağanüstü kongre yapılmasını sağlar. Kongre'ye kadar Geçici İlçe Yönetim Kurulu atar.

BELDE ÖRGÜTÜ

Madde 29

Belde örgütü, İlçe Yönetim Kurulu'nca atanan 3 üyeden oluşur. Aralarından biri başkan seçilir. Belde örgütü İlçe Yönetim Kurulu'na bağlı çalışır. Üye kayıtları belde örgütüne değil, bağlı olduğu ilçe örgütüne yapılır.

BÜRO, KOMİSYON VE ÇALIŞMA GRUPLARI

Madde 30

Partinin kongrelerde seçilen merkezi ve yerel bütün yönetici organları kendilerine bağlı büro, komisyon ve çalışma grupları kurma yetkisine sahiptir. Parti organlarının kararıyla partili partisiz ayrımı yapılmaksızın yararlı olabilecek herkes bu kurullarda çalışabilir. Bu kurullarda çalışma yapanlar, alanları dikkate alınarak, PM dahil merkezi ve yerel bütün yönetim organlarının toplantılarına danışma, bilgi ve öneri alma amacıyla davet edilebilir.

PARTİ TEMSİLCİLİĞİ

Madde 31

Parti Meclisi ya da ilgili yönetim kurulu; henüz il, ilçe veya belde örgütü kurulmamış il, ilçe ve beldelerde; başvuran yurttaşlara ilk elden parti hakkında bilgi vermek; Program, Tüzük ve Parti yayınları ile rozet, flama vb. Parti sembollerini satmak, dağıtmak, üyelik için başvuran yurttaşların giriş belgelerini ilçe örgütüne vermek üzere kabul etmek ve böylece o yerde Parti örgütünün kurulmasına olanak sağlamak amacı ile, bütünüyle ilgili yönetim kurulunun sorumluluğunda olmak üzere görevlendireceği bir parti üyesi eliyle "parti temsilciliği" açabilir.

Temsilcilerin görevi, bu yerlerde Parti örgütünün oluşturulması ile ya da illerde PM tarafından, ilçelerde İYK tarafından, beldelerde İlçe Yönetim Kurulu tarafından temsilcinin görevine son verilmesi ile biter.

İl Temsilcisi Parti Meclisi'ne, İlçe Temsilcisi İl Yönetim Kurulu'na, Belde Temsilcisi İlçe Yönetim Kurulu'na bağlıdır.

PARTİ GRUPLARI

TBMM PARTİ GRUBU
TBMM Parti Grubu Genel Kurulu
Madde 32

Parti'nin, yasada belirtilen yeter sayıda milletvekili varsa, TBMM Parti Grubu kurulur ve kuruluşu Genel Başkan tarafından TBMM Başkanlığı'na bildirilir.

Parti Grubu; Program ile Genel Kongre ve PM kararlarıyla belirlenen Parti politikalarını TBMM çalışmaları yoluyla uygulamaya geçirmek üzere, grup iç yönetmeliği çerçevesinde çalışır. Grup iç yönetmeliği; grubun kuruluşunun TBMM Başkanlığı'na bildirilmesinden itibaren 15 gün içinde, PM tarafından hazırlanır ve yürürlüğe girer. Bu yönetmelik TBMM Başkanlığı'na sunulur.

Bakanlar Kurulu ya da bir Bakan'a güven ya da güvensizlik oyu verilmesi için karar alma yetkisi, Grup Genel Kurulu'nundur. Bu yetki başka bir organa devredilemez. Grup Genel Kurulu'nda seçimlerle ilgili oylamalar ile üyelere ilişkin bağlayıcı nitelikteki oylamalar gizli oyla yapılır.

GRUP EŞ GENEL BAŞKANLARI
Madde 33

Parti'nin Eş Genel Başkanları TBMM üyesi ise, Parti Grubu'nun ve Grup Yönetim Kurulu'nun da Eş Genel Başkanlarıdır. Eş Genel Başkanlar TBMM üyesi değil ise, grup üyeleri arasından iç yönetmelikte gösterilen yöntemle Grup Eş Başkanları seçilir. Eş Genel Başkanlar, parti çalışmalarında ilgili olarak grup üyelerine görev verebilir.

TBMM PARTİ GRUBU YÖNETİM KURULU
Madde 34

TBMM Grubu Yönetim Kurulu; Grup Eş Başkanları, Grup Genel Kurulu'nun kendi üyeleri arasından seçtiği iki başkan vekili ve yeteri kadar asil ve yedek üyeden oluşur.

Grup organları her toplantı yılının başında ve o toplantı yılı için seçilir. Seçimler gizli oyla yapılır.

Grubun sözcüsü Eş Genel Başkanlardır. Eş Genel Başkanların bulunmadığı zamanlarda grup başkan vekilleri ya da ivedi durumlarda seçilen sözcüler bu yetkiyi kullanır.

Yasama girişimlerinin düzenli bir biçimde yürütülmesi ve Meclis çalışmalarında uyum ve disiplin sağlanması Grup Yönetim Kurulu'nun görevidir.

GRUP ÜYELERİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI
Madde 35

Partili milletvekilleri, yasama çalışmalarında, Parti'nin Program, Tüzük, Büyük Kongre ve Parti Meclisi kararları doğrultusunda çalışmak, Grup Genel Kurulu ve Grup Yönetim Kurulu kararlarını uygulamak ve desteklemekle yükümlüdürler. Geçerli özürleri olmadıkça Meclis Genel Kurulu'na, komisyon ve grup toplantılarına düzenli olarak katılırlar.

GRUP KURULAMAYAN DURUMLAR

Madde 36

Parti milletvekillerinin sayısı grup kurmaya yetmiyorsa; bu milletvekilleri Parti'nin genel tutumunu ilgilendiren ya da Genel Başkan'ca gerekli görülen konularda toplanarak ortak tutum belirler. Aralarındaki işbirliğinin ve görev bölümünün kurallarını Genel Başkan'a danışarak saptarlar.

TBMM PARTİ GRUBU DİSİPLİN KURULU

Madde 37

TBMM Grup Disiplin Kurulu, Grup Genel Kurulu tarafından gizli oyla seçilen 5 asıl 3 yedek üyeden oluşur. Seçimden sonraki 15 gün içinde yapılacak ilk toplantıda Grup Disiplin Kurulu, Başkan ve Sekreter üyeyi seçer.

Grup Disiplin Kurulu'nun çalışma koşulları ve yöntemleri PM tarafından hazırlanacak disiplin yönetmeliğiyle belirlenir.

İL GENEL MECLİSİ VE BELEDİYE MECLİSLERİ PARTİ GRUPLARI

Madde 38

İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisleri'ndeki Parti üyeleri kendi aralarında bir grup oluştururlar. Partili Belediye Başkanları, Belediye Meclisi'ndeki Parti Gruplarının doğal başkanıdır.

Belediye Meclisi Parti Grubu, kendi içinden Grup Başkanı, Grup Başkan Vekilleri ve sözcülerini seçer. İl Genel Meclisi Parti Grubu'nun Başkanı ise, Meclis üyesi olduğu takdirde Parti İl Başkanı'dır. Bu grup, kendi içinden Başkan, Başkan Vekili ve sözcüsünü seçer.

İl ve İlçe Başkanları; Parti Gruplarını bütçe, yıllık program ve faaliyet raporu görüşmeleri öncesi olmak üzere 1 yıl içinde en az 3 kez toplantıya çağırır. Parti Grupları, İl ve İlçe Başkan ve Yönetim Kurulları'nın görüş ve önerilerini dikkate alır.

Grup üyeleri; Parti Program ve ilkelerine, Genel Kongre ile kendi kongrelerinin ve gruplarının kararlarına uymak zorundadır.

Belediye Başkanları'nın yürütme ile ilgili yasal görevleri konusunda bağlayıcı grup kararı alınmaz. İl Meclisi ve Belediye Meclisleri Parti gruplarının oluşturulması, çalışma yöntemleri ve bu grupların Parti örgütü ile ilişkileri PM tarafından hazırlanacak yerel yönetimlere ilişkin yönetmelikte düzenlenir.

GENÇLİK MECLİSİ

Madde 39

Parti, gençlik sorunları konusunda çalışma yapmak ve gençlerin sorunlarına çözüm bulmak amacıyla Gençlik Meclisi kurabilir. 18 ve 25 yaşları arasındaki parti üyeleri aynı zamanda Gençlik Meclisi üyesidir. Gençlik Meclisi'nin kuruluş, işleyiş ve çalışma yöntemleri PM'ce onaylanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

KADIN MECLİSİ

Madde 40

Parti, üyesi olan kadınların, kadınlara özgü sorunların çözümü ve kadın sorunları ile ilgili çalışmalar yürütmek üzere Kadın Meclisi kurabilir. Kadın Meclisi'nin kuruluş, işleyiş ve çalışma yöntemleri PM'ce onaylanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

YURTDIŞI PARTİ TEMSİLCİLİĞİ

Madde 41

PM gerekli gördüğünde yasanın öngördüğü çerçevede, yurtdışında bir ya da birden fazla Parti Temsilciliği açabilir. PM gerekli gördüğünde; Almanya'da Berlin, Köln, Münich, Frankfurt, Hamburg, İsveç'te Stockholm, Belçika'da Brüksel, İsviçre'de Zürih, Bern, Cenevre ve Basel, Rusya'da Moskova, Bolivya'da Sucre, Fransa'da Paris, Strasburg, ABD'de Washington, Newyork, San Francisco, Venezuela'da Karakas, Brezilya'da Brasilia, Hollanda'da Amsterdam, Rotterdam, Denhag, Yunanistan'da Atina, Danimarka'da Kopenhag, Avusturya'da Viyana, Avusturalya'da Sidney, Canada'da Ottawa, Norveç'te Oslo, Irak'ta Bağdat, Erbil, Süleymaniye, Kerkük, Suriye'de Şam, Afrin, Kobani, Qamışlo, İran'da Tahran, Tebriz ve Urmiye'de parti temsilciliği açabilir.

Yurtdışı Parti Temsilcileri PM tarafından seçilir. Yurtdışı Temsilcileri, partiyi buldukları ülkede temsil eder; çeşitli parti, kişi ve kuruluşlarla Parti adına ilişkileri sürdürür.

Bu temsilciliklerin kuruluşu, işleyişi, çalışma esasları, denetimleri ve diğer parti organları ile ilişkileri PM tarafından hazırlanacak "Yurtdışı Parti Temsilcilikleri Yönetmeliği"nde belirlenir.

KONFERANSLAR

Madde 42

PM, MYK, il ve ilçe yönetim kurulları gerekli gördükleri hallerde parti üyeleri ve davetlilerin katılımıyla, danışma, görüşme, eğitim ve müzakere amacıyla genel ve özel konulu parti konferansları toplayabilir. Konferanslar karar organı değildir.

GENEL HÜKÜMLER

Madde 43

Parti il ve ilçe örgütlerini kurmak üzere kurucu il başkanı ve il yönetim kurulu üyelerinin atamasını MYK yapar. İl örgütünün bulunduğu illerde ilçe örgütü kurmak üzere ilçe başkanı ve ilçe yönetim kurulu üyelerinin atamasını il yönetim kurulu yapar. İl örgütünün bulunmadığı illerde ilçe örgütü kurmak üzere ilçe başkanı ve yönetim kurulu ataması ise MYK tarafından yapılır.

Atanan il ve ilçe yönetim kurulları kendi içinden parti ilkelerini dikkate alarak eş başkanlarını ve saymanlarını seçer. İhtiyaca uygun ilave iş bölümlerini yapar.

İl ve ilçe yönetim kurullarının çekilmesi durumunda da yeni atamalarda bu madde uygulanır.

Madde 44

Parti üyeleri, her göreve aday olabilir, aday gösterebilir. Parti organlarına üye seçimleri, gizli oy ve açık ve aralıksız sayımla yapılır. Seçime ilişkin diğer esaslar, seçim yönetmeliğinde gösterilir.

Madde 45

İstifa, görevden alma ya da başka nedenle il ve ilçe başkanlıkları boşaldığında, il ve ilçe yönetim kurulları olağanüstü kongreye kadar geçici olarak, kendi üyeleri arasından, gizli oy ve salt çoğunlukla yeni başkanını seçer.

Madde 46

Parti Meclisi, Merkez Disiplin Kurulu, Uzlaşma Kurulu, İl ve İlçe Yönetim Kurulları ile İl Disiplin Kurullarında üye eksilmesi durumunda yeri yedek üye ile doldurulur. Organların karar alma sayısının altına düştüğü durumlarda ilgili üst organ tarafından Geçici Yönetim Kurulu atanır. İl örgütlerinde 45, ilçe örgütlerinde 30 gün içinde Yönetim Kurulu seçimi için Olağanüstü Kongre yapılır.

Madde 47

Parti üyeleri, TBMM, Belediye ve İl Genel Meclislerinde gruplar kurarlar. Çalışmalarını, hazırlanacak iç tüzük uyarınca yürütürler.

Madde 48

Genel ve Yerel seçimlerde aday olacak parti üyeleri, üye ya da delegelerin oy kullanacağı ön seçimle veya merkez yoklaması ile belirlenir. Hangi usullerin uygulanacağına PM karar verir. Önseçim ve merkez yoklaması usulleri seçim yönetmeliğinde gösterilir.

Madde 49

Parti Kongreleri, gazetelerde ilan edilmeyebilir.

Madde 50

İlk Kongre'ye kadar, Kongre yetkilerini Kurucular Kurulu kullanır. Kurucular Kurulu, PM kuruluncaya kadar partiye üye alır ve partiyi yönetir.

Madde 51

Partinin gelir-giderleri, bütçe, bilânço, gelir-gider hesabı ve kesin hesaplarının tutulması, yasaya göre ve PM tarafından hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Madde 52

Parti Meclisi, il ve ilçe örgütleri ihtiyaç duymaları halinde, buldukları bölgelerde Dernekler Yasası'nın 90. maddesi çerçevesinde lokal açabilir.

Madde 53

Parti Meclisi, Eş Genel Başkanların parti çalışmalarını rahatlıkla sürdürebilmesi için, İstanbul'da "Eş Genel Başkanlık İrtibat Bürosu" açar.

ONURSAL GENEL BAŞKAN

Madde 54

Ertuğrul Kürkçü, partinin onursal genel başkanıdır. Onursal genel başkan Merkez Disiplin Kurulu ve Uzlaşma Kurulu dışında seçilmiş bütün merkez organları ile Merkez Danışma Kurulu'nun doğal üyesidir. İstedığı taktirde bu organların toplantılarına söz ve oy hakkıyla katılabilir.

Madde 55

Parti, politikalarının yaygınlaştırılması, üyeler ile tüm halka aktarılması için merkezi ya da yerel aylık, haftalık, günlük vb. düzenli gazete, dergi, bülten, broşür, katalog türü yayınları çıkarır, film ya da müzik kaseti hazırlatıp çoğaltabilir. Yayının kimler tarafından ya da nasıl çıkarılacağına merkezi düzeyde PM ve yerel düzeyde İl Yönetim Kurulu ve İlçe Yönetim Kurulu karar vermeye yetkilidir.

Madde 56

PM, il örgütleri, ilçe örgütleri, gençlik ve kadın meclisleri parti çalışmalarını ve politikalarını halka tanıtmak amacıyla yemekli toplantı, kokteyl, kahvaltı, piknik, açık veya kapalı halk toplantıları, gezi, sergi, film gösterisi, forum, gece, stand açma, çadır kurma, festival, kamp, sportif etkinlikler, tiyatro, yarışlar, ses sanatçısı ve benzerinin katılacağı şenlik ya da şöenler, şiir dinletileri, film-dia gösterimleri gibi kültürel, sanatsal, aktüel, siyasal ve ekonomik toplantılar düzenleyebilir.

GENEL DİSİPLİN KURALLARI

Madde 57

Disiplin kurullarında görev alanlar Parti'nin diğer organlarında görev alamazlar.

Disiplin Kurullarının Yetkileri

- a) Merkez Disiplin Kurulu, Parti'nin merkez organlarında görevli olanların, İl Başkanlarının, İl Yönetim Kurulu üyeleri ile İl Disiplin Kurulu üyelerinin disiplin suçlarını karara bağlar. Merkez Disiplin Kurulu, aynı zamanda İl Disiplin Kurullarının da üst itiraz organıdır.
- b) Diğer kurul üyelerinin disiplin suçları İl Disiplin Kurulları'na karara bağlanır. Disiplin kurulları, SPY'nin 55. maddesine göre çalışır.
- c) Disiplin Kurulu'na başvuru ve kurulun çalışma yöntemleri disiplin yönetmeliği ile düzenlenir.

DİSİPLİN SUÇ VE YAPTIRIMLARI

Madde 58

Disiplin yaptırımları uyarı, kınama, üyelikten geçici çıkarma ve kesin çıkarmadır. Aşağıda belirtilen disiplin suçlarına karşılığında yazılan yaptırımlardan biri uygulanır.

- a) Parti parasıyla özel çıkar sağlayanlara kınama, geçici çıkarma ya da kesin çıkarma.
- b) Parti defter ve evraklarında tahrifat yapanlara kınama, geçici çıkarma ve kesin çıkarma.
- c) Temel insan hakları ihlallerinde bulunanlara kınama, geçici çıkarma ya da kesin çıkarma.
- d) Parti çalışmalarında partili üyelere fiziksel şiddet uygulayanlara geçici veya kesin çıkarma.
- e) “Özel alan” dahil, kadına ve LGBTİ bireylere yönelik fiziksel ve/veya psikolojik her türlü şiddet, baskı, tehdit, cinsel taciz, aşağılama, egemenlik kurma gibi cinsiyetçi uygulamalara karşı aşağıdaki yaptırımlar uygulanır:
 - **Psikolojik baskı, şiddet:** Uyarı, tekrar(lar)ı halinde üyelikten geçici uzaklaştırma ve/veya kesin çıkarma.
 - **Cinsel taciz, fiziksel şiddet:** Üyeliği süreli dondurma, tekrar(lar)ı halinde geçici ve/veya kesin çıkarma.
- f) Hakkında Disiplin Kurulu’na başvuru olan kişi(ler), Parti üyeliğinden istifa etseler dahi, istifaları disiplin soruşturması tamamlanıncaya ve Disiplin Kurulu kararı açıklanıncaya kadar kabul edilmez.
- g) Kadınlara, çocuklara ve LGBTİ bireylere yönelik suçların disiplin kurullarında görüşülmesine öncelik verilir. Disiplin kurullarında görev alanlar partinin diğer organlarında görev alamazlar.

İtiraz: İDK kararlarına karşı, kararın tebliğinden sonra 10 gün içinde MDK'ya başvurulabilir. Hakkında Parti'den ya da gruptan geçici veya kesin çıkarma cezası verilen üye, Parti içi itiraz yollarını tükettikten sonra SPY'nin 57. maddesi çerçevesinde yargı yoluna başvurabilir. Yargı kararı kesindir.

Geçici Madde 1

İlk toplantısını yapıncaya kadar, Büyük Kongre ile Parti Meclisi'nin tüm yetkilerini Kurucular Kurulu kullanır. Kurucular Kurulu, Genel Başkan, Parti Meclisi ve Merkez Disiplin Kurulu üyelerini seçer. Genel Başkan ile yaş kaydı aranmaksızın kuruculuk şartlarına haiz Parti Meclisi ve Merkez Disiplin Kurulu, Kurucular Kurulu'nun doğal üyeleridir.